

ทิพย์สุดา อิมใจ : วาทวิเคราะห์พระราชดำรัสในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา (พ.ศ.2510-2548). (RHETORICAL ANALYSIS OF QUEEN SIRIKIT'S SPEECH ON THE OCCASION OF HER MAJESTY'S BIRTHDAY (1967-2005)).

อ. ที่ปรึกษา : รศ. อวยพร พานิช, 357 หน้า. ISBN 974-14-1833-7.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พระราชดำรัสในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยศึกษาพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ.2510-2548 โดยแบ่งเป็น 4 บริบททางการเมือง ได้แก่ บริบทแรกสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จนถึง เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 บริบทที่สองสมัยรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ จนถึง เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 บริบทที่สามสมัยหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 จนถึง รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ และบริบทที่สี่ สมัยรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง โดยศึกษาจากเอกสารของสำนักพระราชเลขาธิการ และเอกสารอื่น ๆ วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ตัวบท

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดสำคัญของพระราชดำรัสในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษานั้น มีสัดส่วนและประเด็นที่แตกต่างกันตามบริบทของบ้านเมือง โดยพระราชดำรัสทั้งหมดตั้งแต่ พ.ศ.2510-2548 นั้น มีสัดส่วนของแนวคิดสำคัญเรียงตามลำดับดังนี้ พระราชกรณียกิจ ร้อยละ 30.93 คุณธรรม ร้อยละ 27.84 เหตุการณ์บ้านเมือง ร้อยละ 14.42 สถาบันพระมหากษัตริย์ ร้อยละ 10.31 สถาบันชาติ และสถาบันศาสนา ร้อยละ 4.12 ในด้านกลวิธีการสื่อสารนั้น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถทรงมีกลวิธีในการสื่อสารแนวคิดสำคัญอย่างมีวาทศิลป์ โดยทรงใช้วิธีการที่หลากหลาย ทรงใช้การสื่อสารที่บางส่วนเน้นอารมณ์ และบางส่วนอ้างอิง ซึ่งถือเป็นการสื่อสารแบบผสมผสาน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามบริบทบ้านเมือง สรุปได้ว่าพระราชดำรัสของพระองค์ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถทางด้านวาทศิลป์ และบทบาทหน้าที่ของพระองค์ ซึ่งเปลี่ยนแปลงสอดคล้องไปตามบริบทของบ้านเมืองได้อย่างเหมาะสม สมเป็นราชินีนักปกครอง แห่งระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อย่างแท้จริง

The purpose of this research is to study and to analyze Her Majesty Queen Sirikit's speech on the occasion of Her Majesty's birthday (1967-2005) from 4 political contexts. The first context is during the Premiership period of Field Marshal Sarit Thanarat until October 14th, 1973, the second context is during the Premiership period of Sanya Thammasak until October 6th, 1976, the third context is after October 6th, 1976 until the Premiership period of a full general Prem Tinnasoolanon and the forth context is during the Premiership period of the elected government. The royal speeches are collected and studied from the Office of His Majesty's Principal Private Secretary and the research methodology comprises of historical and textual analysis.

The study shows different proportions and points in main concepts of the Queen Sirikit's speech on occasion of Her Majesty's birthday by the country's context. From 1967 to 2005, the proportions of main concepts of all the Royal speeches arranged in order of quantity, i.e. Royalty duty percentages 30.93, Moral principle percentages 27.84, Country's situation percentages 14.42, Monarch percentages 10.31 and Nationality and Religion percentages 4.12. As regards to the communication strategies, Her majesty Queen Sirikit rhetorically communicate the main concepts using various methods of communication, partly emotive and partly referential, concordance with the country's context. In summary, the royal speeches on the occasion of Her Majesty's birthday thoroughly reflect her Majesty's rhetorical's capabilities and also reflect Her Majesty's roles conducted appropriately, complying with the context of political situation as being the genuine govern queen of democracy regime in constitutional monarchy.